

Αρχαϊκή εποχή
750 – 480 π.Χ.

ΤΑ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

Μέσα στα πλαίσια της πόλης-κράτους ασκήθηκε η εξουσία από τις εκάστοτε ισχυρές κοινωνικές τάξεις. Το πολίτευμα ήταν:

- βασιλεία
- αριστοκρατία
- ολιγαρχία
- τυραννίδα
- δημοκρατία

Η βασιλεία διατηρήθηκε μόνο σε περιοχές που διατήρησαν τον φυλετικό τρόπο οργάνωσης, όπως στην Ήπειρο και τη Μακεδονία.

Με την καθιέρωση των πόλεων-κρατών έχουμε αρχικά **αριστοκρατικά** πολιτεύματα και η εξουσία ήταν στα χέρια των «**αρίστων**», δηλαδή αυτών που είχαν δύναμη λόγω καταγωγής και κατοχής γης.

Με την οικονομική ανάπτυξη που επήλθε μετά τον Β' Ελληνικό Αποικισμό δημιουργήθηκαν **νέες κοινωνικές ομάδες**, όπως βιοτέχνες, έμποροι, ναυτικοί, τεχνίτες, οι οποίες διεκδίκησαν μερίδιο στην εξουσία.

Ένας παράγοντας που έθεσε σε κρίση την αριστοκρατική δομή της κοινωνίας ήταν η **οπλική φάλαγγα**.

Η οπλική φάλαγγα ήταν ένα **νέο στρατιωτικό σώμα**, στο οποίο ανήκαν πολίτες, οι οποίοι μπορούσαν με δικά τους έξοδα να πληρώσουν τον εξοπλισμό τους.

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ - ΝΟΜΟΘΕΤΕΣ

Στα τέλη του 7^{ου} και στις αρχές του 6^{ου} αιώνα εντάσεις στις πόλεις-κράτη οδήγησαν σε συγκρούσεις μεταξύ των ευγενών αφ' ενός και των πλουσίων και του πλήθους αφ' ετέρου.

Η κατάσταση αυτή αντιμετωπίσθηκε με την καταγραφή του **άγραφου εθιμικού δικαίου**. Αυτή καταγραφή ανατέθηκε σε πρόσωπα κοινής αποδοχής, που ονομάσθηκαν νομοθέτες, όπως π.χ.

- **Ζάλευκος** και **Χαρώνδας** στις αποικίες της Δύσης
 - **Δράκων** και **Σόλων** στην Αθήνα
 - **Πιττακός** στη Μυτιλήνη
 - **Λυκούργος** στη Σπάρτη
-

Μετά την πρώτη καταγραφή των νόμων, η συμμετοχή στη διακυβέρνηση (εξουσία) της πόλης-κράτους έγινε ανάλογα με την οικονομική κατάσταση των πολιτών και έτσι το πολίτευμα έγινε **ολιγαρχικό**.

Η επικράτηση των **«ολίγων»** δεν έδωσε λύση στα προβλήματα του πλήθους, τα οποία παρέμεναν και σε ορισμένες περιπτώσεις οξύνθηκαν, με αποτέλεσμα να ξεσπάσουν **κοινωνικές αναταραχές**. Κάποιες φορές αυτές τις αναταραχές τις **υποκίνησαν** ή τις **εκμεταλλεύτηκαν ευγενείς** για να πάρουν την εξουσία. Η προσωπική εξουσία αυτή λέγεται **τυραννίδα**.

Ορισμένοι τύραννοι ήταν καλοί ηγέτες και φρόντισαν την ανάπτυξη των πόλεών τους και των πολιτών τους, όμως οι περισσότεροι τύραννοί είχαν βίαιο τέλος.

- Πολυκράτης στη Σάμο
- Περίανδρος στη Κόρινθο
- Θεαγένης στα Μέγαρα
- Πεισίστρατος στην Αθήνα

Με την πτώση των **τυραννικών** καθεστώτων στα τέλη του 6^{ου} αι. π.Χ. επιβλήθηκαν στις περισσότερες περιοχές εκ νέου **αριστοκρατικά** καθεστώτα, σε άλλες όμως – όπως π.χ. στην Αθήνα – έγιναν νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, που άνοιξαν τον δρόμο προς την **δημοκρατία**.

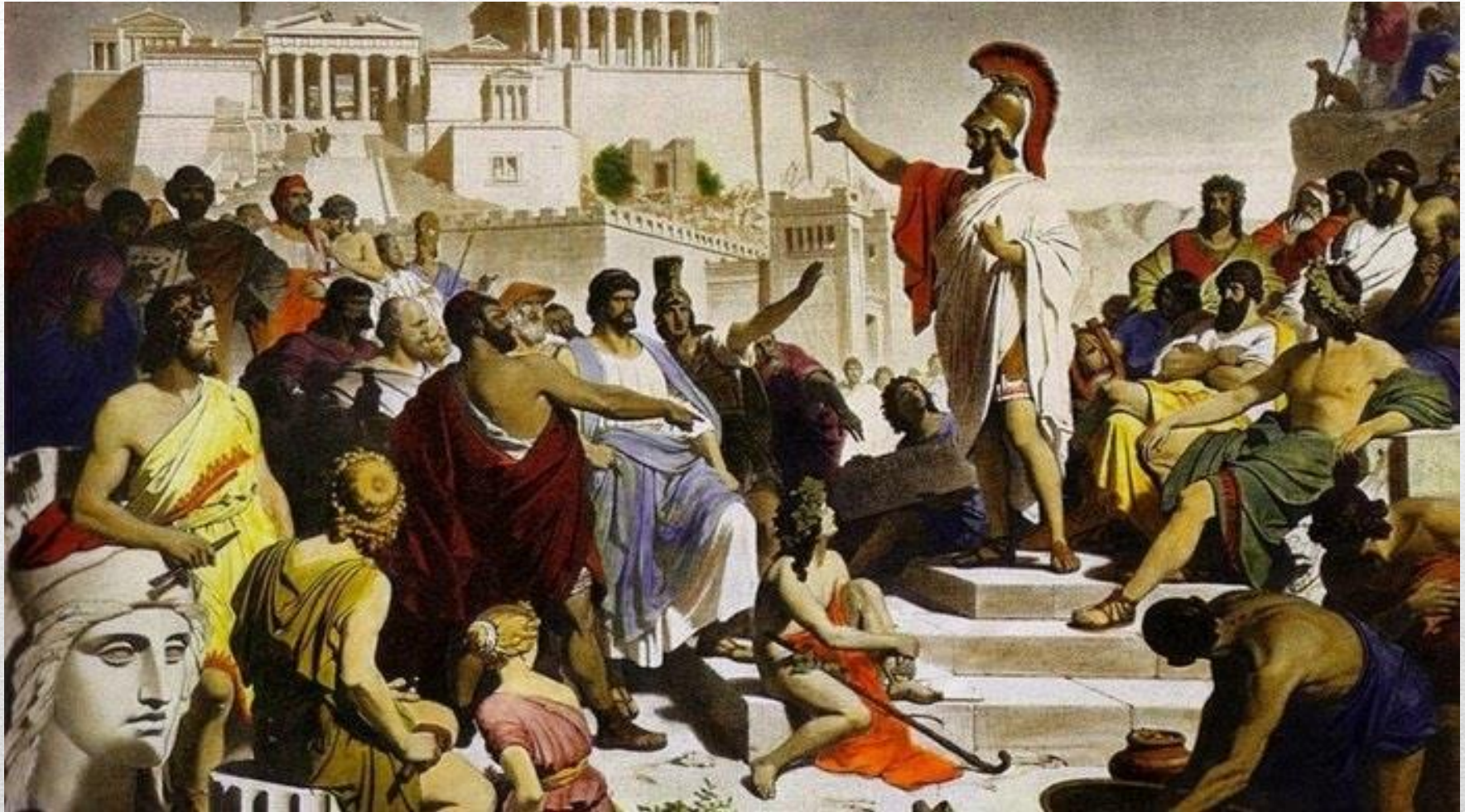
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

Η λέξη δημοκρατία προέρχεται από την σύνθεση των λέξεων «**δήμος**», δηλαδή την συνέλευση των πολιτών, που είχαν πολιτικά δικαιώματα, και «**κράτος**», δηλαδή την εξουσία, την κυριαρχία. Συνεπώς στο δημοκρατικό πολίτευμα την εξουσία και διακυβέρνηση της πόλης-κράτους την είχαν οι πολίτες, με κυρίαρχο όργανο την εκκλησία του δήμου.

Κάθε πολίτης μπορούσε να πάρει τον λόγο και να διατυπώσει την άποψή του ελεύθερα (**ισηγορία**) και να συμμετέχει στη διαμόρφωση και ψήφιση των νόμων (**ισονομία**).

Πηγή εικόνας:[http://www.dimokratia.info/αθηναϊκή δημοκρατία-η-εκκλησία-του-δήμου](http://www.dimokratia.info/αθηναϊκή_δημοκρατία-η-εκκλησία-του-δήμου)

Ο Περικλής αγορεύει στο λόφο της Πνύκας

Ο λόφος της Πνύκας

Πηγή εικόνας: <http://www.thetoc.gr/politismos/article/h-pnyka-apo-tin-arxaiotita-mexri-simera>